

Ternovác Izván

Térdepelve nem kívánjuk a megbékélést. Erre csak egyenes gerinccel vagyunk hajlandók. Ezzel tartozunk halottainknak!

„Utánaszámoltam. 1944. október 27-e óta, amikor a faluban megkezdődött a temerini magyaroknak és részben németeknek a kommunista titkosrendőrség, az OZNA által irányított tömeges gyilkolása, 27 nap híján 25 ezer nap múlt el. Nem kis idő. Ötven éven át csak suttogva lehetett beszélni a történelekről. Miközben a Dél-Bácskában 1942-ben történt razzia körülményeit feltárták, a Magyarország által kiszolgáltatott főbűnösöket rég kivégezték, addig a magyarok és a németek kálváriájáról hallgatni voltunk kénytelenek. A nyolcvanas években a férjük, édesapjuk tömegsírját lebetonoztatni merészülő temerini asszonyokat a rendőrség arra próbálta meg rávenni, hogy írjanak alá egy nyilatkozatot, miszerint „likvidált fasiszták” sírját öntették le betonnal. Jó kis pert akaszthattak volna a nyakukba, ha kötélnek állnak. A rendőrség módszerén nem kell csodálkozni, hiszen akkoriban, még a nyolcvanas években is, ilyen idők járták, pedig Titó már halott volt. Nem engedték az ártatlanul kivégzett emlékéit ápolni. Félték az igazságtól.”

„A hat márványtábla tanúsága szerint az 1944-45-ben a bevonuló partizánok 273 temerini magyart és németet vertek agyon, lőttek tömegsírba vagy pusztítottak el más módon, például kiéheztetéssel a járeki haláltáborban, melyet csak 1946 áprilisában számoltak fel. A járeki áldozatok neve a hatodik kőtáblán olvasható. Az első ötre 237 helybéli áldozat neve került fel, három nőé és 234 férfié, akiket az 1944. október 27-ét követő

napoktól kezdődően öltek meg. Ez a lista azonban nem végleges. Nem is lehet, hiszen 21 évvel az egypártrendszer bukása, és 11 évvel a Milosevics menesztésével fémjelzett politikai félfordulat után, még mindig akadályokba ütközik a tényfeltárás. Ha jobban megnézik, láthatják, van még hely a táblákon a jövőben ismerté váló nevek számára.

Miről tanúskodnak a kőtáblák? Utánaszámoltam. A feltüntetett születési adatok alapján – ha nem számítjuk a Járekon elhunytakat – a válogatás alapján és a vaktában lemészároltak átlagéletkora 32 év volt. Gondoljanak csak bele. A családalapítás és nemzetgyarapítás szempontjából legvitálisabb generációt tizedelték meg. Az összes áldozat között a legfiatalabb egy, a legidősebb 90 éves volt.

És most itt állunk 67 évvel a történelem után. Miközben főhajtással emlékezünk, eszünkbe jut, hogy alig két éve mennyire örültünk annak, hogy a magyar és a szerb államfő megállapodtak abban, hogy a két ország által létrehozandó akadémiai tényfeltáró bizottság majd hamarosan munkához lát. A bizottság megalakult, de a munka áll. Sokan már most a két nemzet közötti megbékélést sürgetik, mi azonban először a bocsánatkérést szeretnénk hallani. De nem csak azt! Akadálymentes tényfeltárást és az ártatlan áldozatok feltétel nélküli erkölcsi, politikai és anyagi rehabilitálását! Az áldozatok teljes névsorát, de nem csak az övékét! A bűnösökét is! Az ártatlanok terhére elkövetett tömeggyilkosság bűne sosem évül el.”